

لـځـگهـڼـنـ ئـمـ نـيـشـتـيـمـاـنـهـ دـوـوـبـارـهـ  
بـدـتـهـوـهـ بـهـ نـيـشـتـيـمـانـ ...  
لـځـنـگـسـتـنـ هـيـوزـ / وـهـرـگـڼـځـڼـيـ  
سـهـرـوـهـرـ عـومـځـرـ

لـڳستـان ھيوز (1902–1967)

وهرگڏائي: سهروهر عومهر

لڳهه ٻن ئه م نيشتمانه دووباره بڊ ته وه به نيشتمان  
 لڳهه ٻن دووباره بڊ ته وه به و خونه ي که هه بوو  
 لڳهه ٻن بڊ ته وه به پڙش هو ي دهشت و  
 به شو ٻن مه نز گه په کدا بگه ت که تيادا ئازاد بڻت.

(ئەم نىشتىما نە ھەرگىز بىم نىشتىمان نە بوو)

لڳهه ځان ته نېشتيما نه بډۍ ته وه بهو خه ونه‌ي خه و بينه‌کان خه و نياڼ  
پډۍ وه ده بينی

لـڳهـڻ بـڌـتـه و ه به سـهـر زهـو ڀـڻ تـڻ و تـا و عـشـق  
سـهـر زهـو ڀـڻ ڪـه تـيـا ڀـڻ پـا دـشـا ڪـا ڀـڻ پـيـلـا ڳـڻ ڀـڻ نـا ڪـن و  
سـتـه مـڱـهـر اـن دـهـسـيـسـه نـا ڇـڻ

تا هەر کەسێک لە لایەن سەرۆکی خێوەتەوه بچەوسێت، ئەو.

(ئەم نىشتىما نە ھەرگىز بىم نىشتىمان نە بوو)

ئاخ، لڳهه نى نىشتيمانى من بېته ئو شو نى كه تيايدا،  
ئازادى به تاجه گو نى نى ساختى و تپهرستى نا از نى نى وه  
به نام دهرفت و هلى استه قينه بى هه موو كه س هه يه،  
ژيان ئازاده و بهر ا بهرى لهو هه وا يه دايه كه هه ي ده مژين.

لەم "و"اتى ئازادىخوازانەدا " بى من ھىچكەت  
نە بەرا بەرى ھە بوو نە ئازادى

پہم بے، تہ کتیت کہ لہ تارکیدا لہ ژہر لہ وہ وہ ورتہ ورت دہ کہ یت؟  
تہ کتیت کہ با یہ شہ کہت بہ نہ وئہ ستہ رہ کا ندا دہ خشہ؟

سپیپ-ستکی بانه‌وای فریودراوی په‌راو-زخراوم،

هشپستکم که داغی ک یلایه تی به سهر جهسته مه وه یه ،  
سوورپستکم له سهرزه وینی خم دهرکراوم ،  
کچهرکم چنگم له هیوایه ک گیر کردوو که ده مه ویت پی ی بگم  
به ام بهشی من ب جگه له و پیلانه د رینه نه فره تییه ، هیچی تر  
نه بووه ؛  
که سهگ ورگی سهگ هه ده دت و به ه لار لاواز ده چه وس ن ته وه

من کو ه لاو کی پی له ئوم د و توانام  
که گیر دهی ئه و نیره د رینه هه میشه ییه بووم  
نیری به ژه وه ندی ، ده سه بات ، قازانج ،  
ماشینه وهی زه وی ، ماشینه وهی ز ،  
ماشینه وهی شه کهانی دا بینکردنی پی داویستی ،  
خستنه سهرکاری خه ک ، وهرگرتنی حه قدهست و  
دهستبه سهرداگرتنی هه موو شت ک به هی هه پیه و چاوبرسیتی مر قه وه !

من جووتیارکم - کراومه ته به ندهی خا ک -  
کرکارکم ، فر شراو به ئام ر  
هشپستکم ، خزمه تکاری هه مووتان  
من گه لکم : زه بوون ، برسی ، به دبهخت  
تا به ئه م ئاتاجی له ت ک نام ، سهره ای خه ونه کانم .  
تا به ئه م ل دراو و ب چاره م ، ئاخ ، ئه ی پی شه واکان  
من ئه و مر قه م که ههرگیز نه یتوانیوه هه نگاو ک ب پی شه وه بن ت ،  
بنه واترین کرکار ک که سا نا کی ز ره دهست به دهست ده گه ت .

له گه هه موو ئه مانه یشدا ،  
له دنیا یه کی ک ندا که هشتا به ندایه تی ب پادشاکان ده کر ت  
من ئه و که سه م که خه و به خه ونه بنه ه تییه که مانه وه ده بین ت  
ئه و که سه ی ز ره به ه لار ، ز ره جوام رانه و ز ره استگ یانه خه و  
ده بین ت

ئه و که سه ی ئازایه تییه پی تین و تاوه که ی  
له ههر خشت و ههر بهرد و ههر د راو کی ک راوی زه ویدا  
که ئه م نیشتیما نه ی کردوو به م و باته ی ئ ستا هه یه  
هشتا ستران ده چ ت .

ئاخ ، من پیاو کم که سهرتاسهری یه که مین زه ریاکان گه او م  
به دوای ئه و شو نه دا که ویستوو مه بب ت به ما م  
من ئه و که سه م به نده ره تاریکه کانی ئیرله ند و دهشته کانی پی ه ندا و  
زه نو ره سهرسه وزه کانی ئینگلستانی به ج هشت ،  
له که ناراهه کانی ئه فریقای هه ش هه که ندرا و

هات بـ ئـره تا “واتى ئازادىخواران” بونىاد بـت.

ئازادىخواران؟

كـ بوو وتى ئازادىخواران؟ من نه بووم؟  
بـگومان من نه بووم؟ ئو مىلىـنان كەسەى لەسەر ھاوكارىى بـزانە  
دەژين؟

ئو مىلىـنان كەسەى تەقەيان لـ دەكرـت كاتـك مان دەگرن؟  
ئو مىلىـنان كەسەى ھىچ حەقدەستـكـيان پـ نادرـت؟  
ھەموو ئو خەونەى بينيمان  
ھەموو ئو گـرانىيانەى چـيمان  
ھەموو ئو ھىوايانەى پەنامان بـ بردن  
ھەموو ئو ئاـيانەى بەرزمان كـردنەوہ

▪ ئو مىلىـنان كەسەى ھىچ حەقدەستـكـيان پـ نادرـت-  
بـجگە لەو خەونەى ئەمـ نزيكەى مردووه.

ئاخ، لـگەـن ئەم نىشتيمانە جارـكى تر بـتەوہ بە نىشتيمان

▪ ئو واتى ھـشتا نہ بووہ بەوہى دەبوو بـت و دەبـت بـژـك  
بـت!-

واتـك كە تيايدا ھەمووان ئازاد بن  
واتى من

▪ واتى بـنەوايان، سوورپـستەكان، ەشپـستەكان و من  
ئەوانەى ئەم نىشتيمانەيان كـرد بە نىشتيمان،  
بە خوـن و عارەقەى نـوچاوان، بە ئازار و باوہ  
بەو دەستانەى كانزاكان دەتوـننەوہ و بەو گاسنانەى لەبەر  
باراندان

جارـكى تر دەبـت خەونە بەھـزەكەمان بگەـننەوہ.

بەـ، ھەر ناوـكى ناحەز كە پـتان خـشە لە منى بـن-  
پـپـاى ئازادى ھەرگيز ژەنگ ھـناھـنـت.

ئـمە دەبـت نىشتيمانەكەمان،

لەو كەسانەى زالووئاسا بە ژيانى خەـكەوہ نووساون  
وہر بگريئەوہ!

ئاخ، بەـ،

بە اشكاوى دەيـم،

(ئەم نىشتيمانە ھەرگيز بـ من نىشتيمان نہ بوو)

له گه ئه مه يشدا سو ئند ده خـم كه ده بـته وه به نيشتماني من!

له نـو وـرانه ي سه رچا وه گرتوو له مهرگي ئـگره كا نه وه  
له نـو ده سترـژي و گه ندهـي، سه رانه و دزي و درـ كا نه وه  
ئـمهي گهـل

ده بـت زه وييهـكان، كا نگهـكان، كـگهـكان، ووبارهـكان،  
چيا و ده شته پان و بهرينهـكانمان به ده ست بهـئـينه وه  
ته واوي ئـم شارـه سه رسهـوز و گهـورانه و  
جارـكي تر نيشتمان دروست بكهـينه وه!

ده قـي شيعره كه به زمانـي ئـنگليزي:

Let America Be America Again

Langston Hughes – 1902-1967

Let America be America again.

Let it be the dream it used to be.

Let it be the pioneer on the plain  
seeking a home where he himself is free.

(America never was America to me.)

Let America be the dream the dreamers dreamed—

Let it be that great strong land of love  
where never kings connive nor tyrants scheme  
that any man be crushed by one above.

(It never was America to me.)

O, let my land be a land where Liberty  
Is crowned with no false patriotic wreath,  
But opportunity is real, and life is free,  
Equality is in the air we breathe.

(There's never been equality for me,  
Nor freedom in this "homeland of the free.")

Say, who are you that mumbles in the dark?  
And who are you that draws your veil across the stars?  
I am the poor white, fooled and pushed apart,  
I am the Negro bearing slavery's scars.  
I am the red man driven from the land,  
I am the immigrant clutching the hope I seek—  
And finding only the same old stupid plan  
Of dog eat dog, of mighty crush the weak.

I am the young man, full of strength and hope,  
Tangled in that ancient endless chain  
Of profit, power, gain, of grab the land!  
Of grab the gold! Of grab the ways of satisfying need!  
Of work the men! Of take the pay!  
Of owning everything for one's own greed!  
I am the farmer, bondsman to the soil.  
I am the worker sold to the machine.  
I am the Negro, servant to you all.  
I am the people, humble, hungry, mean—  
Hungry yet today despite the dream.  
Beaten yet today—O, Pioneers!  
I am the man who never got ahead,  
The poorest worker bartered through the years.  
Yet I'm the one who dreamt our basic dream  
In the Old World while still a serf of kings,  
Who dreamt a dream so strong, so brave, so true,  
That even yet its mighty daring sings  
In every brick and stone, in every furrow turned  
That's made America the land it has become.  
O, I'm the man who sailed those early seas  
In search of what I meant to be my home—  
For I'm the one who left dark Ireland's shore,  
And Poland's plain, and England's grassy lea,  
And torn from Black Africa's strand I came  
To build a "homeland of the free."

The free?  
Who said the free? Not me?  
Surely not me? The millions on relief today?  
The millions shot down when we strike?  
The millions who have nothing for our pay?  
For all the dreams we've dreamed  
And all the songs we've sung  
And all the hopes we've held  
And all the flags we've hung,  
The millions who have nothing for our pay—  
Except the dream that's almost dead today.

O, let America be America again—  
the land that never has been yet—  
and yet must be—the land where every man is free.  
The land that's mine—the poor man's, Indian's, Negro's, ME—

Who made America,  
Whose sweat and blood, whose faith and pain,  
Whose hand at the foundry, whose plow in the rain,  
Must bring back our mighty dream again.  
Sure, call me any ugly name you choose—  
the steel of freedom does not stain.  
From those who live like leeches on the people's lives,  
We must take back our land again,  
America!

O, yes,  
I say it plain,  
America never was America to me,  
and yet I swear this oath—  
America will be!  
Out of the rack and ruin of our gangster death,  
the rape and rot of graft, and stealth, and lies,  
we, the people, must redeem  
the land, the mines, the plants, the rivers.  
The mountains and the endless plain—  
all, all the stretch of these great green states—  
!and make America again